

Tajemnica pocztowa i jej prawna ochrona

Spis treści

- I. Wprowadzenie
- II. Pojęcie tajemnicy pocztowej
- III. Wyłączenie ochrony tajemnicy pocztowej
- IV. Narzędzia ochrony przesyłek pocztowych przed dostępem osób nieupoważnionych
- V. Odpowiedzialność karnoadministracyjna z tytułu naruszenia tajemnicy pocztowej
- VI. Odpowiedzialność karna z tytułu naruszenia tajemnicy korespondencji
- VII. Podsumowanie

Streszczenie

W artykule omówiono pojęcie tajemnicy pocztowej oraz instrumenty jej prawnej ochrony. Przedstawiono obowiązki operatorów pocztowych służące ochronie tajemnicy pocztowej oraz karnoadministracyjne i prawnokarne konsekwencje jej naruszenia. Wskazano również, że ochrona tajemnicy pocztowej nie traci na znaczeniu wobec wzrostu wolumenu przesyłek kurierskich towarzyszącego rozwojowi handlu elektronicznego.

Słowa kluczowe: poczta; tajemnica pocztowa; odpowiedzialność prawna.

JEL: K23.

I. Wprowadzenie

W Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483, ze zm.; dalej: Konstytucja RP) dokonano klasyfikacji praw i wolności jednostki, dzieląc je na prawa osobiste, polityczne, ekonomiczne, socjalne i kulturalne. Niektóre z nich dotyczą ochrony danych stanowiących przedmiot wymiany informacji. Mowa tutaj w szczególności o postanowieniach przepisów art. 47, 49 i 51 Konstytucji RP, gdzie poręczono – należące do praw i wolności osobistych – prawo do ochrony prawnej życia prywatnego (art. 47 Konstytucji RP), a także wolność i ochronę tajemnicy komunikowania się (art. 49 Konstytucji RP). W konsekwencji uzależniono możliwość zobowiązania jednostki do ujawnienia informacji, która jej dotyczy, od decyzji ustawodawcy i to ze względu na interes publiczny (art. 51 Konstytucji RP). Zwrócić należy jednak przy tym uwagę, iż wspomniane prawo do ochrony korespondencji przed arbitralną lub bezprawną ingerencją potwierdzają m.in.: art. 8 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności sporządzonej w Rzymie 4 listopada 1950 r. (Dz.U. 1993 Nr 61, poz. 284 ze zm.) czy też

* Doktor nauk prawnych; Urząd Komunikacji Elektronicznej; e-mail: m.czyzak@uke.gov.pl.

art. 17 ust. 1 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych otwartego do podpisu w Nowym Jorku 19 grudnia 1966 r. (Dz.U. 1977 Nr 38, poz. 167) oraz art. 7 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (2010/C 83/02) z 7 grudnia 2000 r. (Dz. Urz. UE C 83/389). Jednym z narzędzi służących ochronie przywołanej powyżej swobodzie komunikowania się na gruncie krajowego porządku prawnego jest instytucja tajemnicy pocztowej, podlegającej ochronie ustawowej, tak na gruncie ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz.U. poz. 1529, ze zm.; dalej: Pp) określającej reguły wykonywania działalności gospodarczej polegającej na świadczeniu usług pocztowych, jak i – w pewnych aspektach – innych aktów powszechnie obowiązującego prawa poddających odpowiedzialności jej naruszenia. Pomimo wejścia w życie tego aktu normatywnego z dniem 1 stycznia 2013 r., jak dotąd zagadnienie tajemnicy pocztowej i instrumentów jej ochrony nie doczekało się szerszego zainteresowania doktryny prawa. Trudno doszukać się również znaczącego dorobku orzecznictwa w tym obszarze. Mając na uwadze powyższe, w dalszej części rozważań dokonany zostanie przegląd krajowych regulacji prawnych dotyczących wspomnianej materii.

II. Pojęcie tajemnicy pocztowej

Tajemnica pocztowa obejmuje „informacje przekazywane w przesyłkach pocztowych, informacje dotyczące realizowania przekazów pocztowych, dane dotyczące podmiotów korzystających z usług pocztowych oraz dane dotyczące faktu i okoliczności świadczenia usług pocztowych lub korzystania z tych usług” (art. 41 ust. 1 Pp). Odnosi się ona zatem zarówno do przesyłek pocztowych, tj. „rzeczy opatrzonych oznaczeniem adresata i adresem, przedłożonych do przyjęcia lub przyjętych przez operatora pocztowego w celu przemieszczenia i doręczenia adresatowi” (art. 3 ust. 21 Pp), przekazów pocztowych, czyli „polecenia doręczenia adresatowi określonej kwoty pieniężnej przez operatora pocztowego” (art. 3 pkt 16 Pp), a także do samego świadczenia usługi pocztowej i korzystania z niej, jak i okoliczności tym czynnościom towarzyszących, dotyczących w szczególności miejsca, czasu i warunków świadczenia tejże usługi pocztowej.

Zakres tajemnicy pocztowej potraktował ustawodawca zatem niezwykle szeroko. Obejmuje on wiele elementów. Po pierwsze, analogicznie jak w przypadku tajemnicy komunikowania się podlegającej ochronie prawnokarnej, tajemnica pocztowa obejmuje samą treść korespondencji prowadzonej pomiędzy nadawcą i odbiorcą, niezależnie od jej postaci, nośnika (papier, nośnik elektroniczny przesyłany pocztą „tradycyjną”, który można odczytać za pomocą narzędzi informacyjnych), charakteru (korespondencja prywatna, urzędowa, handlowa itd.), języka, w którym jest prowadzona itp. Niemniej jednak niekiedy może ona obejmować również inne tajemnice prawnie chronione (np. tajemnicę przedsiębiorstwa, dane medyczne itp.). Należy zwrócić uwagę, iż nawet w przypadku korespondencji typu „kartka pocztowa”, operator pocztowy lub osoba mająca dostęp do tajemnicy pocztowej z tytułu prowadzonej działalności, nie ma prawa ujawniać treści umieszczonej na niej korespondencji innym podmiotom ani jej upowszechniać. Oznacza to jedynie, że natura tego rodzaju przesyłki pocztowej sprawia, iż możliwe jest przypadkowe zapoznanie się z zawartą w niej informacją w trakcie wykonywania czynności związanych ze świadczeniem usługi pocztowej (np. podczas odczytywania danych adresata). Po drugie, tajemnica pocztowa dotyczy informacji związanych z realizacją przekazów pocztowych, takich jak wysokość kwoty pieniężnej oraz dane dotyczące samego zleceniodawcy przekazu pocztowego i daty złożenia

połączenia doręczenia tejże kwoty. Po trzecie, zawiera ona również dane dotyczące podmiotów korzystających z usług pocztowych, a zatem dane pozwalające zidentyfikować strony wymiany pocztowej (dane osobowe, firma spółki prawa handlowego, nazwa jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej itp.), w szczególności tak nadawcy, jak i adresata. Po czwarte, tajemnica pocztowa obejmuje sam fakt, iż usługa pocztowa była świadczona, a także okoliczności mu towarzyszące, w tym m.in. datę jej świadczenia czy też kategorię przesyłki (nierejestrowana, rejestrowana) itp.

Do jej zachowania zobowiązane są dwie grupy podmiotów – operatorzy pocztowi, tj. przedsiębiorcy uprawnieni do wykonywania działalności pocztowej, na podstawie wpisu do rejestru operatorów pocztowych oraz wszystkie osoby mające dostęp do tajemnicy pocztowej z racji wykonywanej działalności (art. 41 ust. 2 Pp). Mowa tutaj w szczególności o osobach fizycznych pozostających w stosunku pracy bądź w stosunku cywilnoprawnym i świadczących z tego tytułu pracę, bądź usługi określonego rodzaju na rzecz operatora pocztowego, np. w postaci dystrybucji przesyłek pocztowych. Podkreślić przy tym trzeba, że jednym z warunków umożliwiających prowadzenie działalności pocztowej w zakresie objętym obowiązkiem wpisu do rejestru operatorów pocztowych jest zapewnienie przez operatora warunków do przestrzegania tajemnicy pocztowej (art. 7 Pp). Chodzi zarówno o warunki techniczne, jak i organizacyjne, mające szczególne znaczenie przy organizacji procesu świadczenia usług pocztowych, w tym dotyczące także cech i kompetencji osób (podmiotów) wykonujących pracę lub usługi na rzecz operatora pocztowego.

III. Wyłączenie ochrony tajemnicy pocztowej

Informacje bądź inne dane objęte ochroną jako tajemnica pocztowa mogą być zbierane, utrwalane, przechowywane, opracowywane, zmieniane, usuwane lub udostępniane jedynie wtedy, gdy wspomniane czynności dotyczą świadczonej usługi pocztowej, są niezbędne do jej świadczenia lub jeżeli odrębne przepisy prawa stanowią inaczej (art. 42 Pp). W pozostałych przypadkach, co do zasady, działania takie prowadzą do naruszenia przepisów powszechnie obowiązującego prawa.

W przepisie art. 41 ust. 4 Pp wskazano jednakże dwie okoliczności wyłączające odpowiedzialność z tytułu naruszenia tajemnicy pocztowej. Po pierwsze, ujawnianie lub przetwarzanie informacji albo danych objętych tajemnicą pocztową oraz otwieranie zamkniętych przesyłek pocztowych lub zapoznawanie się z ich treścią, w przypadkach przewidzianych przepisami prawa lub w umowie o świadczenie usługi pocztowej. Po drugie, posługiwanie się przez operatora pocztowego referencjami obejmującymi dane dotyczące podmiotów korzystających z jego usług pocztowych oraz rodzajów tych usług, w przypadku gdy dane te są publikowane za zgodą podmiotów, których one dotyczą.

Pierwszy przypadek dotyczy oczywiście w szczególności kontroli korespondencji i przesyłek, znanej procedury karnej, która jest dopuszczalna w imię nadrzędnego interesu publicznego jako ustawowe ograniczenie tajemnicy korespondencji dopuszczalne w świetle postanowień art. 49 zd. 2 Konstytucji RP (Skrzydło, 2001). Przepis art. 218 ustawy z 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U. Nr 89, poz. 555, ze zm.; dalej: k.p.k.) nakłada na „urzędy, instytucje i podmioty prowadzące działalność w dziedzinie poczty”, a zatem i operatorów pocztowych, obowiązek wydania sądowi bądź prokuratorowi, na żądanie zawarte w postanowieniu, korespondencji i przesyłek, jeśli mają one znaczenie dla toczącego się postępowania, przy czym wyłącznie sąd

lub prokurator mają prawo je otwierać lub zarządzić ich otwarcie. Korespondencja lub przesyłki, niemające znaczenia dla postępowania karnego, podlegają niezwłocznemu zwrotowi właściwym podmiotom. Dodać trzeba, iż postanowienie, o którym była mowa powyżej, doręczane jest adresatom korespondencji, jakkolwiek samo doręczenie postanowienia może ulec odroczeniu „na czas oznaczony, niezbędny ze względu na dobro sprawy, lecz nie później niż do czasu prawomocnego zakończenia postępowania”. Chociaż ustawodawca posługuje się na gruncie kodeksu postępowania karnego terminologią odmienną od znanej w ustawie – Prawo pocztowe, to oczywistym jest, iż samo „wydanie korespondencji i przesyłek” rozciąga się zarówno na przesyłki pocztowe (w tym przesyłki listowe i paczki), jak i przekazy pocztowe, które również mogą mieć znaczenie dla prowadzonego postępowania. Samo postanowienie określać powinno korespondencję, jaka podlega wydaniu, bądź to przez wskazanie nadawcy lub adresata, bądź to przez wskazanie konkretnej przesyłki lub określonej ilości przesyłek podlegających wydaniu (Hofmański, Sadzik i Zgryzek, 1999). Dodać trzeba, iż zgodnie z postanowieniami art. 129 ustawy z 10 września 1999 r. – Kodeks karny skarbowy (Dz.U. 2013, poz. 186, ze zm.), w wypadkach niecierpiących zwłoki, organ postępowania przygotowawczego może żądać od „urzędów, instytucji i podmiotów prowadzących działalność w dziedzinie poczty”, zatrzymania przesyłki, jeśli istnieje co do niej podejrzenie, iż zawiera przedmioty przestępstwa skarbowego bądź wykroczenia skarbowego. Zatrzymanie trwać może do czasu uzyskania zatwierdzenia przez prokuratora, jednakże nie dłużej niż 7 dni.

Kontrola treści korespondencji lub zawartości przesyłek może mieć miejsce również w trakcie kontroli operacyjnej prowadzonej w ramach czynności operacyjno-rozpoznawczych podejmowanych przez Policję w celu zapobieżenia, wykrycia, ustalenia sprawców, a także uzyskania i utrwalenia dowodów najpoważniejszych przestępstw umyślnych ściganych z oskarżenia publicznego. Należą do nich takie czyny zabronione, jak np. zabójstwo (art. 148 ustawy z 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny; Dz.U. Nr 88, poz. 553, ze zm.; dalej: k.k.), udział w zorganizowanej grupie lub związku przestępczym (art. 258 k.k.), przestępstwa przeciwko obrotowi gospodarczemu (art. 297–306 k.k.), przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, gdy pokrzywdzonym jest małoletni albo gdy treści pornograficzne obejmują udział małoletniego czy też nielegalnego wytwarzania, posiadania lub obrotu bronią, amunicją, materiałami wybuchowymi, środkami odurzającymi lub substancjami psychotropowymi albo ich prekursorami oraz materiałami jądrowymi i promieniotwórczymi (art. 19 ustawy z 6 kwietnia 1990 r. o Policji; Dz.U. 2011 Nr 287, poz. 1687 ze zm.). Podmioty świadczące usługi pocztowe zobowiązane są wówczas do zapewnienia na własny koszt warunków technicznych i organizacyjnych umożliwiających prowadzenie przez policję tejże kontroli (art. 19 ust. 12 ustawy o Policji). Analogiczne rozwiązania znane są przepisom art. 27 ustawy z 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz.U. 2015, poz. 1929 ze zm.), art. 31 ustawy z 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego (Dz.U. 2014, poz. 253 ze zm.), jak również art. 31 ustawy z 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (Dz.U. 2016, poz. 96 ze zm.).

Przywołać należy w tym miejscu treść ustawodawstwa dotyczącego stanów nadzwyczajnych. Poruszono tam bowiem kwestię ograniczania praw i wolności człowieka oraz obywatela, w tym w odniesieniu do prawa do prywatności, a zatem i tajemnicy pocztowej. W przepisie art. 20 ustawy z 21 czerwca 2002 r. o stanie wyjątkowym (Dz.U. 2014, poz. 1191) uregulowano zasady

wprowadzenia, w czasie stanu wyjątkowego, kontroli zawartości przesyłek, listów, paczek i przekazów przekazywanych w ramach usług pocztowych o charakterze powszechnym lub usług kurierskich. Funkcję organów kontroli pełniliby w takiej sytuacji właściwi wojewodowie, którzy mogliby nakazać organom administracji publicznej działającym na obszarze województwa wykonywanie czynności technicznych, niezbędnych do prowadzenia kontroli. Organy kontroli byłyby uprawnione do zatrzymywania w całości lub w części, przesyłek pocztowych i kurierskich, jeżeli ich zawartość lub treść mogłaby zwiększyć zagrożenie konstytucyjnego ustroju państwa, bezpieczeństwa obywateli lub porządku publicznego. Zatrzymane przesyłki doręczane byłyby adresatom po zniesieniu stanu wyjątkowego. Te spośród nich, których treść lub zawartość pochodziłaby z przestępstwa, byłaby przeznaczona do popełnienia przestępstwa albo została objęta zakazem posiadania, organ kontroli przekazywałby niezwłocznie, a najpóźniej bezpośrednio po zniesieniu stanu wyjątkowego, organom właściwym do prowadzenia postępowania karnego bądź orzeczenia przepadku rzeczy. Przepis art. 24 ust. 1 pkt 5 ustawy z 29 sierpnia 2002 r. o stanie wojennym oraz o kompetencjach Naczelnego Dowódcy Sił Zbrojnych i zasadach jego podległości konstytucyjnym organom Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. 2014, poz. 1815 ze zm.), stanowi bowiem, iż „w czasie stanu wojennego mogą być wprowadzone ograniczenia wolności i praw człowieka i obywatela (...) w zakresie działalności pocztowej”, zgodnie zaś z art. 21 tej ustawy – analogicznie jak w sytuacji wprowadzenia stanu wyjątkowego – w czasie stanu wojennego może być wprowadzona kontrola zawartości przesyłek, listów, paczek i przekazów przekazywanych w ramach usług pocztowych o charakterze powszechnym lub usług kurierskich.

Legalne jest również ujawnianie bądź przetwarzanie informacji albo danych objętych tajemnicą pocztową oraz otwieranie zamkniętych przesyłek pocztowych lub zapoznawanie się z ich treścią, w sytuacji, gdy przewiduje to umowa o świadczenie usługi pocztowej. Samo świadczenie usług pocztowych, w myśl postanowień art. 14 Pp, odbywa się na podstawie umów o świadczenie usług pocztowych zawieranych pomiędzy nadawcami a operatorami pocztowymi oraz umów o współpracę, które zawierane są pomiędzy operatorami pocztowymi. Zawarcie umowy o świadczenie usługi pocztowej następuje m.in. przez fakt przyjęcia przez operatora pocztowego przesyłki pocztowej do przemieszczenia i doręczenia czy też wrzucenia przesyłki listowej (poza przesyłkami rejestrowanymi i zwolnionymi ustawowo z opłat pocztowych), do nadawczej skrzynki pocztowej operatora pocztowego albo przyjęcia przez operatora pocztowego przekazu pocztowego (art. 15 ust. 1 Pp). Zgodnie z przepisem art. 31 Pp, operatorowi pocztowemu zawierającemu z nadawcą umowę o świadczenie usługi pocztowej, przysługuje prawo zastawu na przesyłkach pocztowych w celu zabezpieczenia roszczeń wynikających z tej umowy oraz z tytułu uzasadnionych, dodatkowych kosztów świadczenia usługi, powstałych z przyczyn leżących po stronie nadawcy lub adresata, z wyłączeniem przesyłek zaadresowanych do organu władzy publicznej. W razie odmowy zaspokojenia przez adresata lub nadawcę wierzytelności zabezpieczonych zastawem, operator, któremu przysługuje to prawo zastawu, uprawniony jest do komisyjnego otwarcia przesyłki pocztowej i przystąpienia do sprzedaży jej zawartości (niezwłocznie – w przypadku żywych zwierząt albo rzeczy niebezpiecznych lub łatwo psujących się, a w pozostałych przypadkach po upływie 14 dni od dnia pisemnego zawiadomienia adresata lub nadawcy o zamierzonej sprzedaży zawartości przesyłki pocztowej). Otwarta przez operatora może zostać również przesyłka pocztowa, której nie można doręczyć adresatowi ani zwrócić nadawcy z powodu braku lub błędnego adresu

I
K
A
R

nadawcy, w celu uzyskania danych umożliwiających jej doręczenie lub zwrócenie nadawcy. Za przesyłkę niedoręczalną uważa się też przesyłkę listową nieopłaconą lub opłaconą w kwocie niższej aniżeli należna, niebędącą przesyłką rejestrowaną, jeśli nadawca odmówi uiszczenia opłaty za zwrot przesyłki bądź adresat – kwoty dopłaty. Komisyjne otwarcie takiej przesyłki następuje niezwłocznie, o ile umowa o świadczenie usługi nie przewiduje innego terminu. Powinno być ono przeprowadzone w sposób zapewniający jak najmniejsze uszkodzenie jej opakowania. Po otwarciu przesyłki dokonuje się sprawdzenia, najpierw na wewnętrznej stronie jej opakowania, czy nie zostało tam umieszczone oznaczenie adresata bądź nadawcy oraz ich adresy. Dopiero wobec ich braku komisja dokonuje oględzin samej zawartości przesyłki. Jeśli w toku tych czynności pozyskano dane, które umożliwiają doręczenie lub zwrot przesyłki, po odpowiednim zabezpieczeniu i umieszczeniu adnotacji na opakowaniu o komisyjnym otwarciu, jest ona doręczana adresatowi bądź zwracana nadawcy. Zaś w sytuacji, gdy otwarcie niedoręczalnej przesyłki nie umożliwi jej doręczenia albo zwrócenia nadawcy, jak również gdy nadawca odmówi przyjęcia zwróconej przesyłki, korespondencja ją stanowiąca oraz jej opakowanie podlegają zniszczeniu przez operatora pocztowego. Musi to nastąpić w sposób uniemożliwiający odtworzenie informacji zawartej w przesyłce i na jej opakowaniu, nie wcześniej jednak niż po upływie 60 dni od dnia otwarcia przesyłki (art. 33 Pp).

W drugim z kolei przypadku (art. 41 ust. 4 pkt 2 Pp) mamy do czynienia z sytuacją, w której operator pocztowy, ubiegając się o udzielenie mu zamówienia (zarówno zamówienia publicznego, jak i przez podmiot prywatny), posłużyć się musi określonymi w specyfikacji warunków zamówienia referencjami, opisującymi zakres, wartość oraz kategorie świadczonych przez niego usług, które wskazywać mają na doświadczenie w realizacji tego rodzaju usług oraz stanowić mają swoistą rękojmię należytego ich wykonania. Elementem decydującym o uchyleniu tajemnicy jest tutaj, jak się wydaje, przede wszystkim zgoda udzielona przez podmiot korzystający z usług pocztowych świadczonych przez operatora pocztowego, zezwalający na posługiwanie się danymi tego ostatniego w obrocie gospodarczym. I tak np. w myśl postanowień § 1 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z 19 lutego 2013 r. w sprawie rodzajów dokumentów, jakich może żądać zamawiający od wykonawcy oraz form, w jakich te dokumenty mogą być składane (Dz.U. 2013, poz. 231), w celu oceny spełniania, przez wykonawcę ubiegającego się o udzielenie zamówienia publicznego, warunku dotyczącego posiadania wiedzy i doświadczenia, zamawiający może żądać m.in. „wykazu wykonanych, a w przypadku świadczeń okresowych lub ciągłych również wykonywanych, głównych dostaw lub usług, w okresie ostatnich trzech lat przed upływem terminu składania ofert albo wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu, a jeżeli okres prowadzenia działalności jest krótszy – w tym okresie, wraz z podaniem ich wartości, przedmiotu, dat wykonania i podmiotów, na rzecz których dostawy lub usługi zostały wykonane, oraz załączeniem dowodów, czy zostały wykonane lub są wykonywane należycie”. W ramach takiego wykazu, w razie prowadzenia postępowania, którego przedmiotem są usługi pocztowe, przedłożone powinny zostać i dane dotyczące podmiotów korzystających z usług pocztowych świadczonych przez wykonawcę, jak i rodzajów tych usług.

IV. Narzędzia ochrony przesyłek pocztowych przed dostępem osób nieupoważnionych

W myśl postanowień przepisu art. 41 ust. 6 Pp, operator pocztowy zobowiązany jest do zachowania należytej staranności w zakresie uzasadnionym względami technicznymi lub ekonomicznymi przy zabezpieczaniu urządzeń i obiektów wykorzystywanych przy świadczeniu usług pocztowych oraz zbiorów danych przed ujawnieniem tajemnicy pocztowej (art. 41 ust. 6 Pp).

Oczywistym jest, iż ochronie tajemnicy pocztowej nie służą jednak wyłącznie narzędzia o charakterze represyjnym, stosowane *ex post* naruszenia, ale – znajdujące również swoje podstawy w przepisach powszechnie obowiązującego prawa – rozwiązania o charakterze organizacyjno-proceduralnym, odnoszące się do zasad pobierania oraz dystrybucji przesyłek i przekazów pocztowych, mające na celu zapobieżenie nieprawidłowościom skutkującym naruszeniu tajemnicy pocztowej. Mowa tutaj w szczególności chociażby o regułach ustalania tożsamości osób uprawnionych do odbioru przesyłek rejestrowanych. Stwierdzenia tożsamości osób uprawnionych do ich przyjęcia dokonuje się na podstawie jednego z wymienionych w przepisie art. 22 rozporządzenia Ministra Administracji i Cyfryzacji z 29 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków wykonywania usług powszechnych przez operatora wyznaczonego (Dz.U. 2013, poz. 545) konkretnych dokumentów – dowodu osobistego, paszportu, prawa jazdy, innego dokumentu z fotografią i odciskiem pieczęci urzędowej z wizerunkiem orła oraz podpisem jego posiadacza, a w przypadku cudzoziemców, którzy nie posiadają żadnego ze wskazanych powyżej dokumentów – innego dokumentu potwierdzającego tożsamość danej osoby. Ochronie tajemnicy pocztowej służą również określone przepisami wymogi dotyczące zasad przyjmowania przesyłek pocztowych przez operatora pocztowego, ich doręczania, a nawet te odnoszące się do konstrukcji skrzynek pocztowych, tak nadawczych, jak i odbiorczych. I tak np., w myśl postanowień § 16 ust. 1 powołanego wyżej rozporządzenia w sprawie warunków wykonywania usług powszechnych przez operatora wyznaczonego, do przemieszczenia i doręczenia jest przyjmowana przesyłka pocztowa opakowana, „odpowiednio do zawartości, formy, masy i wielkości, a także w sposób zapewniający zabezpieczenie przed czynnikami zewnętrznymi”. Natomiast w przypadku przyjmowania przesyłki z zadeklarowaną wartością, jej opakowanie powinno być wykonane z nieprzezroczystego materiału, uniemożliwiać dostęp do jej zawartości bez pozostawienia widocznych śladów, a także umożliwiać umieszczenie dodatkowych zabezpieczeń, takich jak – pieczęć lakowa, plomby, nalepki samoprzylepne, taśmy samoprzylepne bądź inne skuteczne środki. Na poziom ochrony tajemnicy pocztowej wpływają i wymogi odnoszące się do wykorzystywanych przez operatorów skrzynek pocztowych. Przepis § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Administracji i Cyfryzacji z 14 marca 2014 r. w sprawie nadawczych skrzynek pocztowych (Dz.U. z 2014 r., poz. 381) wskazuje, iż konstrukcja nadawczej skrzynki pocztowej oraz materiał, z którego jest wykonana, mają zapewniać „ochronę znajdujących się wewnątrz przesyłek listowych w szczególności przed kradzieżą oraz w zakresie poufności”, sama zaś skrzynka musi posiadać zamknięcie, którego „konstrukcja zapewnia dostęp do zawartości skrzynki w celu wyjęcia z niej przesyłek listowych wyłącznie przez uprawnionego operatora pocztowego”. Zgodnie z postanowieniami przepisu § 2 i 5 rozporządzenia Ministra Administracji i Cyfryzacji z 3 kwietnia 2014 r. w sprawie oddawczych skrzynek pocztowych (Dz.U. z 2014 r., poz. 506), konstrukcja oddawczej skrzynki pocztowej oraz materiał, z którego jest wykonana mają

zapewniać ochronę umieszczanych w niej przesyłek listowych, w szczególności przed kradzieżą oraz w zakresie poufności, przy czym sama skrzynka zamykana ma być „niepowtarzalnym kluczem w celu zagwarantowania dostępu do zawartości skrzynki wyłącznie adresatowi”. Dodać wypada, iż karze pieniężnej od 50 złotych do 10.000 złotych podlega również zaniechanie realizacji obowiązku umieszczenia oddawczej skrzynki pocztowej albo umieszczanie oddawczej skrzynki pocztowej, która nie spełnia wymogów wskazanych w ustawie – Prawo pocztowe i przepisach wykonawczych (art. 127 Pp).

Odrębnym zasadom, uregulowanym przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z 7 grudnia 2011 r. w sprawie nadawania, przyjmowania, przewożenia, wydawania i ochrony materiałów zawierających informacje niejawne (Dz.U. Nr 271, poz. 1603), podlega przewóz przesyłek pocztowych zawierających informacje niejawne. Wskazać należy chociażby, iż materiał nadawany za pośrednictwem przewoźnika jako przesyłka listowa opakuje się w dwie nieprzezroczyste koperty, przy czym na kopercie wewnętrznej zamieszcza się: klauzulę tajności i ewentualne dodatkowe oznaczenia, określenie adresata, imię, nazwisko i podpis osoby pakującej, numer, pod którym dokument został zarejestrowany; a na kopercie zewnętrznej: nazwę jednostki organizacyjnej adresata, adres siedziby adresata, numer wykazu i pozycji w wykazie przesyłek nadanych, nazwę jednostki organizacyjnej nadawcy. Kopertę wewnętrzną zabezpiecza się natomiast w sposób umożliwiający wykrycie prób bądź faktu nieuprawnionego dostępu do zawartości (§ 8 rozporządzenia w sprawie nadawania, przyjmowania, przewożenia, wydawania i ochrony materiałów zawierających informacje niejawne).

V. Odpowiedzialność karnoadministracyjna z tytułu naruszenia tajemnicy pocztowej

Odpowiedzialność z tytułu naruszenia tajemnicy pocztowej przybiera na gruncie ustawy – Prawo pocztowe postać odpowiedzialności karnoadministracyjnej umożliwiającej nałożenie na operatora pocztowego administracyjnej kary pieniężnej (art. 126 ust. 1 pkt 4 Pp). W myśl postanowień przepisu art. 41 ust. 3 Pp, naruszeniem obowiązku zachowania tajemnicy pocztowej jest m.in. ujawnianie lub przetwarzanie informacji albo danych objętych tajemnicą pocztową, otwieranie zamkniętych przesyłek pocztowych lub zapoznawanie się z ich treścią, a także umożliwianie osobom nieuprawnionym podejmowania działań mających na celu wykonywanie wspomnianych powyżej czynności.

Co do znaczenia przywołanych powyżej czynności, to pod pojęciem ujawnienia w znaczeniu potocznym kryje się wyjawienie czegoś, uczynienie czegoś jawnym, wiadomym (Słownik, 2006). Z uwagi na fakt, iż ustawa – Prawo pocztowe, zarówno z 12 czerwca 2003 r. (Dz. U. 2008 Nr 189, poz. 1159, ze zm.), jak i ta z 2012 r. nie wymieniają natomiast enumeratywnie czynności składających się na przetwarzanie danych i informacji objętych tajemnicą pocztową, dla interpretacji tego pojęcia posłużyć się można tutaj posiłkowo postanowieniami ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. 2015, poz. 2135, ze zm.; dalej: uodo), na gruncie której przez pojęcie „przetwarzania danych osobowych” rozumie się – „jakiegokolwiek operacje wykonywane na danych osobowych, takie jak zbieranie, utrwalanie, przechowywanie, opracowywanie, zmienianie, udostępnianie i usuwanie, a zwłaszcza te, które wykonuje się w systemach informatycznych”. Analogicznie zatem, uznać można, iż przetwarzaniem informacji albo danych objętych tajemnicą pocztową będzie

dokonywanie wszelkich operacji na tych danych i informacjach, w tym ich zbieranie, utrwalanie, przechowywanie, opracowywanie, zmienianie, udostępnianie i usuwanie, nie tylko w postaci pisemnej, lecz także w elektronicznej. Przez zapoznawanie się z treścią przesyłki pocztowej rozumieć należy zaznajamianie się z zawartym w niej przekazem, zwykle pisemnym. Jeżeli zaś chodzi o umożliwienie osobom nieuprawnionym podejmowania działań mających na celu wykonywanie wspomnianych powyżej czynności, to utożsamiać należy to z celowym działaniem stwarzającym osobom postronnym warunki pozwalające im na dokonywanie przedmiotowych czynności.

Warto w tym miejscu zwrócić uwagę na fakt, iż odpowiedzialność karnoadministracyjna z tytułu naruszenia tajemnicy pocztowej pozostawać może w zbiegu z odpowiedzialnością karną związaną z naruszeniem zasad ochrony danych osobowych, wynikającą z postanowień przywołanej powyżej ustawy o ochronie danych osobowych, jeśli dotyczy informacji objętych tajemnicą pocztową będących danymi osobowymi. Mowa tutaj w szczególności o przepisach art. 51 i 52 uodo. W myśl postanowień przepisu art. 51 ust. 1 uodo, „Kto administrując zbiorem danych lub będąc obowiązany do ochrony danych osobowych udostępnia je lub umożliwia dostęp do nich osobom nieupoważnionym, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2”. Jeśli sprawca działa nieumyślnie, podlega zaś grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku (art. 51 ust. 2 uodo). Zgodnie zaś z przepisem art. 52 uodo, „Kto administrując danymi narusza choćby nieumyślnie obowiązek zabezpieczenia ich przed zabraniem przez osobę nieuprawnioną, uszkodzeniem lub zniszczeniem, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku”.

Prawny obowiązek zachowania tajemnicy pocztowej jest w myśl postanowień ustawy – Prawo pocztowe nieograniczony w czasie (art. 41 ust. 5 Pp), a co za tym idzie trwa nawet po zakończeniu procesu świadczenia usługi pocztowej. Niemniej jednak, z uwagi na fakt, iż w myśl postanowień przepisu art. 129 ust. 1 Pp Prezes UKE wydać może decyzję o nałożeniu kary pieniężnej w terminie nieprzekraczającym 24 miesięcy od dnia stwierdzenia naruszenia, to w praktyce po tym okresie niemożliwym jest poddanie odpowiedzialności karnoadministracyjnej operatora pocztowego. Pozostaje jedynie możliwość pociągnięcia sprawcy takiego naruszenia będącego osobą fizyczną do odpowiedzialności karnej, o ile jego czyn wypełnia znamiona przestępstwa, o którym mowa w przepisie art. 267 k.k., o czym będzie mowa w dalszej części rozważań, a które przedawnia się z upływem 5 lat (art. 101 § 1 pkt 4 k.k.).

Karze pieniężnej podlega zatem operator pocztowy, który narusza obowiązek zachowania tajemnicy pocztowej (art. 126 ust. 1 pkt 4 Pp), bez względu na przyczyny, jakie legły u podstaw zaistnienia takiego naruszenia. Niezależnie od tego czy nastąpiło to wskutek zaniedbań o charakterze organizacyjnym ze strony osób działających w imieniu i na rzecz operatora pocztowego, czy też nie można przypisać operatorowi (jako podmiotowi korporacyjnemu) lub osobom nim zarządzającym żadnej winy, zwłaszcza że ustawodawca nie posługuje się nawet kryterium winy jako dyrektywy wymiaru kary przy ustalaniu jej wysokości. Dyrektywa stopnia zawinienia znana była natomiast na gruncie przepisu art. 68 ust. 2 ustawy – Prawo pocztowe z 2003 r., jakkolwiek i tak stwarzało to problemy interpretacyjne przy egzekwowaniu odpowiedzialności podmiotów o charakterze korporacyjnym. Odpowiedzialności karnoadministracyjnej podlega zatem w chwili obecnej operator pocztowy na zasadzie winy obiektywnej, poprzez możliwość powiązania naruszenia z prowadzoną przezeń działalnością pocztową.

Można pokusić się o stwierdzenie, że podmiot, który prowadzi działalność pocztową bez wymaganego wpisu do rejestru operatorów pocztowych, a zatem statusu operatora pocztowego *de facto* nie posiada, nawet jeśli narusza tajemnicę pocztową, to nie posiada zdolności do ponieśnięcia odpowiedzialności karnoadministracyjnej na podstawie przepisu art. 126 ust. 1 pkt 4 Pp, ale ponosi ją wyłącznie z tytułu wykonywania działalności pocztowej bez wymaganego wpisu do rejestru (art. 126 ust. 1 pkt 1 Pp).

Wysokość kary pieniężnej z tytułu naruszenia tajemnicy pocztowej nie może przekroczyć 2% przychodów ogółem osiągniętych przez operatora pocztowego z działalności pocztowej w roku obrotowym poprzedzającym wymierzenie kary, natomiast w przypadku podmiotu wykonującego działalność pocztową bez wymaganego wpisu do rejestru operatorów pocztowych oraz podmiotu, który w roku obrotowym poprzedzającym wymierzenie kary nie wykonywał działalności pocztowej – z działalności gospodarczej w roku obrotowym poprzedzającym wymierzenie kary. W przypadku natomiast, gdy okres wykonywania działalności pocztowej jest krótszy aniżeli 12 miesięcy, za podstawę wymiaru tejże sankcji przyjmuje się równowartość kwoty 500.000 euro. Jest ona przy tym wyrażana w złotych i ustalana przy zastosowaniu kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski, a obowiązującego w dniu wydania decyzji o nałożeniu administracyjnej kary pieniężnej na operatora pocztowego (art. 126 ust. 4 i 5 Pp).

Prezes UKE, ustalając wysokość kary pieniężnej, zarówno odnośnie do kary administracyjnej nakładanej na operatora pocztowego z tytułu naruszenia tajemnicy pocztowej, jak i na wspomniane powyżej kategorie osób fizycznych zobowiązany jest uwzględnić: stopień szkodliwości czynu, dotychczasową działalność podmiotu oraz wysokość przychodu uzyskanego z działalności gospodarczej w roku obrotowym poprzedzającym wymierzenie kary (art. 126 ust. 8 Pp). W przypadku naruszenia tajemnicy pocztowej, z pewnością najistotniejsze będzie zbadanie stopnia szkodliwości czynu (czy też raczej naruszenia w przypadku operatorów pocztowych o charakterze korporacyjnym) związanego z kategorią danych ujawnionych w następstwie naruszenia tajemnicy pocztowej. Stopień ten będzie z pewnością wyższy wówczas, gdy naruszenie doprowadzi do ujawnienia treści korespondencji, aniżeli wtedy, gdy dojdzie do ujawnienia samego faktu świadczenia usługi pocztowej czy też okoliczności jej dotyczącej.

Z uwagi na fakt, iż wysokość kary pieniężnej nakładanej przez Prezesa UKE pozostaje w relacji do przychodu osiągniętego z działalności pocztowej, podmiot, o którym mowa w art. 126 Pp, jest obowiązany do dostarczenia Prezesowi UKE, na jego żądanie, w terminie 30 dni od dnia doręczenia żądania, danych niezbędnych do określenia podstawy wymiaru kary pieniężnej. W przypadku niedostarczenia danych lub dostarczenia danych uniemożliwiających ustalenie podstawy wymiaru kary pieniężnej, Prezes UKE ustala podstawę wymiaru kary pieniężnej w sposób szacunkowy, nie mniejszą jednak niż równowartość 500.000 euro, wyrażoną w złotych i ustaloną przy zastosowaniu kursu średniego ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski obowiązującego w dniu wydania decyzji o wymierzeniu kary pieniężnej.

Nałożenie kary pieniężnej przez Prezesa UKE może nastąpić, o czym już nadmieniono powyżej przy okazji rozważań dotyczących okresu związania tajemnicą pocztową, w terminie nie dłuższym niż 24 miesiące od dnia stwierdzenia naruszenia tajemnicy pocztowej (art. 129 ust. 1 Pp), sam obowiązek uiszczenia ustalonej kwoty przedawnia się zaś wraz z upływem 5 lat od dnia, w którym decyzja o wymierzeniu kary pieniężnej stała się ostateczna (art. 129 ust. 3 Pp), przy czym

powinna ona być uiszczona w terminie 14 dni od dnia, w którym decyzja o wymierzeniu kary stała się ostateczna (art. 128 ust. 3 Pp). Na podstawie art. 128 ust. 4 Pp kary pieniężne niezapłacone w tym terminie podlegają, wraz z odsetkami za zwłokę, egzekucji zgodnie z przepisami ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz.U. 2012, poz. 1015, ze zm.). Kara pieniężna nakładana jest przez Prezesa UKE w drodze decyzji, od której przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – sądu ochrony konkurencji i konsumentów, w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji (art. 129 ust. 2 w zw. z art. 128 ust. 1 Pp). Wpływy z kary pieniężnej stanowią dochód budżetu państwa (art. 130 Pp), a zatem – niejako wtórnie – sankcja ta pełni swego rodzaju funkcję fiskalną, prowadząc do pozyskania środków finansowych na rzecz budżetu państwa. Funkcją nadrzędną względem niej jest jednakże funkcja represyjna i prewencyjna.

VI. Odpowiedzialność karna z tytułu naruszenia tajemnicy korespondencji

Mając na względzie rangę tajemnicy pocztowej, z uwagi tak na poręczoną Konstytucją RP swobodę komunikowania się, jak i na charakter danych, które mogą zostać ujawnione w razie jej naruszenia, ustawodawca poddał ją również ochronie prawnokarnej. Jeszcze zanim uczynił to na gruncie ustawy – Prawo pocztowe, dokonał tego w ustawie – Kodeks karny. W myśl postanowień art. 267 § 1 k.k., „Kto bez uprawnienia uzyskuje dostęp do informacji dla niego nieprzeznaczonej, otwierając zamknięte pismo (...) podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2”. Co więcej, analogicznej odpowiedzialności podlega ujawnienie innej osobie informacji uzyskanej w taki przestępny sposób (art. 267 § 4 k.k.). Samo ściganie przestępstw tego rodzaju następuje na wniosek pokrzywdzonego (art. 267 § 5 k.k.), którym w świetle przepisu art. 49 § 1 k.p.k., jest „osoba fizyczna lub prawna, której dobro prawne zostało bezpośrednio naruszone lub zagrożone przez przestępstwo”. Zdaniem Sądu Najwyższego, przepis art. 267 k.k. wyznacza „aksjologiczny kierunek postępowania z wszelką korespondencją”, z uwagi na fakt, iż „w kategoriach etycznych powszechnie stosowana i społecznie akceptowana (...) jest zasada nieczytania cudzej korespondencji, nawet jeśli ma ona postać kart pocztowych”¹. Podkreślić trzeba, że przedmiotem ochrony jest w tym przepisie nie tylko prywatność, która ma znaczenie drugorzędne, lecz przede wszystkim zabezpieczenie informacji przed dostępem osób nieuprawnionych (Grzeškowiak i Wiak, 2012).

Naruszeniu tajemnicy pocztowej towarzyszyć może również odpowiedzialność karna z tytułu naruszenia dyspozycji art. 266 § 1 k.k., stanowiącego: „Kto, wbrew przepisom ustawy lub przyjętemu na siebie zobowiązaniu, ujawnia lub wykorzystuje informację, z którą zapoznał się w związku z pełnioną funkcją, wykonywaną pracą, działalnością (...) gospodarczą, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2”, przy czym ściganie tego przestępstwa następuje na wniosek pokrzywdzonego (art. 266 § 3 k.k.). Nie mamy tutaj do czynienia wyłącznie z tajemnicą zawodową, ale i z tajemnicą prywatną, chronioną wraz z tajemnicą pocztową, mającą przeciwieństwo swoje źródło w przepisie rangi ustawowej, tj. ustawie – Prawo pocztowe. Zdaniem doktryny, na gruncie przedmiotowego przepisu, „bezpośrednim przedmiotem ochrony jest prawo zachowania określonych informacji w tajemnicy, przy czym obowiązek dyskrecji spoczywający

¹ Wyr. SN z 3.02.2004 r., II KK 388/02 (LEX nr 121287).

na depozytariuszu informacji podyktowany może być potrzebą ochrony istotnego interesu prywatnego, stosunku zaufania łączącego dysponenta informacji z jej depozytariuszem, jak również prawidłowego wykonywania określonych zawodów czy prowadzenia określonej działalności, w których szczególne znaczenie odgrywa stosunek zaufania” (Wróbel, 2006). Mowa zatem tutaj także o swoistym stosunku dyskrecji co do treści korespondencji, ale i innych danych dotyczących świadczonej usługi pocztowej, skoro obowiązek zachowania tajemnicy pocztowej spoczywa nie tylko na operatorze pocztowym, lecz także na wszystkich innych osobach mających dostęp do tajemnicy pocztowej z racji wykonywanej działalności (art. 41 ust. 2 Pp). Odpowiedzialności karnej podlegać będą w konsekwencji, na podstawie przepisu art. 266 § 1 k.k., zarówno osoby zatrudnione przez operatora pocztowego, jak i świadczący usługi pocztowe jako przedsiębiorcy będący osobami fizycznymi, którzy wbrew przepisom ustawy – Prawo pocztowe ujawniliby lub wykorzystali informacje objętą tajemnicą pocztową, w związku ze swoją działalnością w dziedzinie poczty bądź też świadczeniem pracy (usług) na rzecz operatora pocztowego.

Nadmienić przy tym wreszcie warto, iż ochronie integralności informacji i dostępu do informacji związanej m.in. z ochroną informacji objętej tajemnicą pocztową służy dyspozycja przepisu art. 268 § 1 k.k., na gruncie którego penalizacji poddano nieuprawnione niszczenie, uszkodzenie, usuwanie lub zmienianie zapisu istotnej informacji, jak również – udaremnianie lub znacznie utrudnianie, w inny sposób, osobie uprawnionej zapoznania się z nią. Działalność taka podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2. Wyrządzenie przy tym znacznej szkody majątkowej stanowi znamię kwalifikujące, podlegające karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5 (art. 268 § 3 k.k.). Ściganie tych przestępstw, analogicznie jak w przypadku przepisu art. 267 k.k., następuje na wniosek pokrzywdzonego (art. 268 § 4 k.k.). Zniszczeniu ulec może bowiem przecież i zapis istotnej informacji przesyłany drogą pocztową, wraz ze zniszczeniem przesyłki pocztowej, np. wbrew procedurze postępowania z przesyłkami niedoreczalnymi, o której mowa w przepisie art. 33 Pp.

VII. Podsumowanie

Tajemnica pocztowa, analogicznie jak wywodząca się z niej w pewnej mierze tajemnica telekomunikacyjna, służy ochronie konstytucyjnych praw i wolności osobistych związanych z prywatnością i swobodą komunikowania się. Fakt malejącego znaczenia „poczty tradycyjnej” w obrocie gospodarczym i prywatnej korespondencji, nie oznacza umniejszenia znaczenia obowiązku przestrzegania tajemnicy pocztowej. Spadkowi liczby tradycyjnych przesyłek listowych towarzyszy bowiem wzrost powszechności handlu elektronicznego, a usługi polegające na fizycznym dostarczaniu określonych dóbr klientowi, nawet jeśli są integralnie powiązane z usługami świadczonymi drogą elektroniczną, to nie mogą obejść się bez świadczenia usług pocztowych. Mowa tutaj np. o powiązaniu usług pocztowych z funkcjonowaniem rozwijającej się sieci sklepów internetowych (Czyżak, 2011). Co więcej, odnotować należy, iż na przestrzeni lat 1996–2015 nastąpił 19-krotny wzrost liczby alternatywnych operatorów pocztowych (z 15 do 288). W roku 2015 wolumen usług pocztowych (z wyłączeniem druków bezadresowych) wyniósł ok. 2 mld sztuk. W latach 2013–2015 odnotowano natomiast wzrost wolumenu przesyłek kurierskich aż o 56,91% (UKE, 2014; 2016). Tym samym zachowują swoje znaczenie przepisy statuujące obowiązek przestrzegania tajemnicy pocztowej oraz poddające jej naruszenia odpowiedzialności – karnej i karnoadministracyjnej.

Instrumenty związane z możliwością nałożenia sankcji administracyjnej skierował ustawodawca do podmiotów wykonujących usługi pocztowe w ramach swojej działalności gospodarczej, tj. do operatorów pocztowych, tak w celu zapobieżenia potencjalnym naruszeniom przepisów ustawy – Prawo pocztowe, jak i wyrządzenia dolegliwości z tytułu naruszeń już zaistniałych. Narzędzia prawnokarne służą z kolei pociągnięciu do odpowiedzialności prawnej sprawców, tak powiązanych z racji wykonywanej pracy lub świadczonych usług z operatorem pocztowym, jak i będących osobami postronnymi wobec przedsiębiorcy wykonującego działalność w dziedzinie poczty. Celem przyświecającym ustawodawcy była, jak się zdaje, nie tylko ochrona prywatności uczestników wymiany pocztowej, ale (choćby ze względu na zakres danych objętych tajemnicą pocztową na gruncie przepisu art. 41 Pp) ochrona informacji, która zwłaszcza w dobie rozwoju społeczeństwa informacyjnego staje się wartością coraz bardziej cenną. Dodać trzeba, iż prawa i wolności, na których opiera się ustawowa ochrona tajemnicy pocztowej, wyprowadzane są z „przyrodzonej godności człowieka”, o której mowa w Preambule Konstytucji RP oraz w przepisie art. 30 Konstytucji RP stanowiącym, iż „Przyrodzona i niezbywalna godność człowieka stanowi źródło wolności i praw człowieka i obywatela. Jest ona nienaruszalna, a jej poszanowanie i ochrona jest obowiązkiem władz publicznych”. Do tych ostatnich należy zarówno Prezes UKE – organ regulacyjny w dziedzinie rynku usług pocztowych (art. 190 ust. 1 ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne; Dz.U. 2014, poz. 243 ze zm.), uprawniony do nakładania kary pieniężnej, o której mowa w przepisie art. 126 Pp, jak i organy ochrony prawnej zajmujące się ściganiem przestępstw przeciwko ochronie informacji, w tym związanych z ochroną tajemnicy korespondencji.

Bibliografia

- Czyżak, M. (2011). Prawne uwarunkowania regulacji rynku usług pocztowych. *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego*, Nr 650, *Ekonomiczne problemy usług*, Nr 67, *Drogi dochodzenia do społeczeństwa informacyjnego. Stan obecny, perspektywy rozwoju i ograniczenia*, Tom I. Szczecin.
- Grześkowiak, A. i Wiak, K. (red.). (2012). *Kodeks karny. Komentarz*. Warszawa: C.H. Beck.
- Hofmański, P., Sadzik E. i K. Zgryzek (1999). *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, T. I. Warszawa: C.H. Beck.
- Skrzydło, W. (2001). *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*. Kraków: Zakamycze.
- Słownik języka polskiego PWN (2006). Warszawa: PWN.
- UKE. (2014). Raport o stanie rynku pocztowego za rok 2013. Warszawa. Pozyskano z: www.uke.gov.pl.
- UKE. (2016). Raport o stanie rynku pocztowego za rok 2015. Warszawa. Pozyskano z: www.uke.gov.pl.
- Wróbel, W. (2006). W: Zoll, A. (red.), *Kodeks karny. Część szczególna. Tom II. Komentarz do art. 117–277 k.k.* Kraków: Zakamycze.